herpy

LEGUANER

Grøn leguan

Iguana iguana

Iguana iguana er en af Amerikas største øgler: en trælevende planteæder, der bliver op til 2 m lang og vejer flere kilo. Den er dagaktiv, bor ved vand og lever af blade, blomster og frugt. Som voksen kræver den et rum snarere end et terrarie, kraftig varme, stærk UVB og en kost helt uden animalsk protein, og den lever i 15-20 år.

Familie: Iguanidae Engelsk: Green Iguana Tidligere navn: *Iguana coerulea; Iguana emarginata; Iguana lophryoides; Iguana melanoderma; Iguana minima; Iguana sapidissima* Udgivet 17. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**120-200 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**1.000-8.000 g**
Levetid	**15-20 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og semi-akvatisk**
Biotop	**Tørskov, regnskov og vådområde**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**250 × 150 × 200 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-32 °C**
Hotspot	**40-50 °C**
Temperatur, nat	**22-27 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Vanddel**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Planter**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**24-60 mdr.**
Kuldstørrelse	**10-70 æg**
Kuld pr. år	**1**
Inkubation	**70-120 dage** ved 29-32 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste II og i EU's bilag B, som alle arter af slægten Iguana. Handel over EU's grænse kræver CITES-papirer, og dyrets lovlige oprindelse skal kunne dokumenteres, så få papirer med ved køb. Ingen leguaner står på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), og arten er ikke på EU's liste over invasive arter. Spørg Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø ved tvivl.

Om arten

Iguana iguana er en kraftig, trælevende øgle med en lang, piskeformet hale, en kam af spidse rygpigge fra nakken og ned over halen og en stor hudflig, svælglappen, under hagen. Halen udgør størstedelen af længden og er ofte ringet af mørke bånd. Tænderne er flade og savtakkede som små blade og skabt til at skære i plantemateriale. Midt på hovedet sidder et lyst, parietalt øje, der ikke danner billeder, men registrerer lys, skygge og bevægelse fra oven.

De voksne dyr bliver 120-200 cm lange regnet med hale, og kroppen alene (snude til kloak) kan blive op til 58 cm. Hannerne er de største: store hanner vejer 4-6 kg og enkelte op til 8 kg, mens hunnerne er mindre og lettere. Hannerne har desuden højere rygpigge, større svælglap, kraftigere kinder og tydeligt større lårporer, som afgiver duftstof. Farven er grøn hos unge

dyr, men den svinger med oprindelsen: dyr fra Peru kan være blågrønne, dyr fra Costa Ricas vestlige del røde og dyr fra Mexico orange. Ældre hanner bliver ofte orange i parringstiden. I fangenskab er der fremavlet gule, blå og brune farveformer.

Arten blev beskrevet i 1758 af Carl von Linné som *Lacerta iguana*. Afgrænsningen er omdiskuteret. Bestandene på de sydlige Små Antiller regnes som underarter, og de mellemamerikanske dyr med to-tre små knopper på snuden er tidligere ført som underarten *I. i. rhinolopha*; nogle forfattere regner dem i dag for en selvstændig art, *Iguana rhinolopha*. Vejledningen her følger den brede afgrænsning, og pasningen er den samme.

Den største udfordring er størrelsen. Små unger virker overskuelige, men dyret vokser hurtigt og kræver som voksent et helt rum, kraftig opvarmning og strøm til UVB og varmelamper i mere end 15 år. Voksne hanner kan blive skarpe og pludselige i adfærden i parringstiden, og halen, kløerne og tænderne kan gøre alvorlig skade.

Læs mere: Lys og UVB

Udbredelse og levested

Iguana iguana har et af de største udbredelsesområder blandt øgler. Den lever fra Sinaloa og Veracruz i Mexico gennem hele Mellemamerika og ned i Sydamerika til Colombia, Ecuador, Venezuela, Guyana, Surinam, Fransk Guyana, Peru, Bolivia, Paraguay og store dele af Brasilien, mod syd til omkring Stenbukkens vendekreds. Den findes også på mange øer i Caribien, bl.a. Trinidad og Tobago, Grenada, Grenadinerne, St. Vincent, St. Lucia og Montserrat, og på Aruba, Curaçao og Bonaire.

Uden for det oprindelige område lever der indførte bestande i bl.a. Florida, Hawaii, Puerto Rico, flere øer i Caribien, Fiji og Sydøstasien. De indgår ikke i kortet.

> **Oprindelig udbredelse:** Mexico, Guatemala, Belize, El Salvador, Honduras, Nicaragua, Costa Rica, Panama, Colombia, Ecuador, Venezuela, Guyana, Surinam, Fransk Guyana, Peru, Bolivia, Paraguay, Brasilien, Trinidad og Tobago, Grenada, Saint Lucia, Saint Vincent og Grenadinerne, Montserrat, Aruba, Curaçao og De tidligere Nederlandske Antiller.

LEVESTED

Iguana iguana er dagaktiv og trælevende og findes i fugtig tropisk skov, tør skov, mangrove og krat, næsten altid tæt på vand. De voksne soler sig højt i trækronerne og i åbne grene over floder og søer, mens ungerne holder til lavere. Skræmmes dyrene, springer de ud i vandet og svømmer eller dykker væk med kraftige slag af halen, og de kan falde flere meter ned og lande uskadte.

Klimaet er tropisk og varmt hele året. Dyrene varmer sig i solen og er mørkere om morgenen, når kroppen er kold, og lysere midt på dagen. Parringen falder i tørtiden, så ungerne klækker i regntiden, når der er mest føde. Hunnerne kommer kun ned på jorden for at grave reden, som ligger fra 45 cm til over 1 m nede.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie eller et helt rum på mindst 250 × 150 × 200 cm (længde × bredde × højde). Angivelserne svinger fra 250 × 120 × 240 til 300 × 150 × 180 cm, og større er altid bedre. Som tommelfingerregel skal længden være 1,5-2 gange dyrets totallængde og højden mindst lige så stor som dyrets længde. Højden er lige så vigtig som gulvarealet, for arten er trælevende og bruger det meste af tiden højt oppe. Færdige terrarier findes ikke i den størrelse, så et voksent dyr kræver en specialbygget kasse, et dyrerum eller et indrettet værelse med flader, der tåler fugt og er lette at desinficere.

Et terrarie på 120 × 60 × 120 cm rækker kun, mens dyret er ungt, og et dyr på omkring 90 cm er allerede for stort til det. Planlæg derfor voksenhuset fra starten.

Indret med tykke, skråtstillede og vandrette grene i flere højder, hvor de tyndeste er mindst lige så tykke som dyrets krop, og sæt hylder og brede liggepladser direkte under varmen. Robuste, ugiftige planter som *Hibiscus*, *Ficus*, *Dracaena* og *Epipremnum* giver skjul og holder på fugten; kunstige planter kan blive ædt. Bunden skal holde på fugten og tage af for fald: et 10-15 cm tykt lag fugtig kokosmuld eller cypresbark, der skiftes hver måned. Til et nyt dyr, hvis afføring skal holdes øje med, er avispapir eller kunstgræs nemmest. Afskærm varmelamper med net, så dyret ikke kan røre dem, og lav stærke låger med gode låse, for dyret er stærkt.

Et voksent dyr skal bo alene. Hanner må aldrig gå sammen, og flere dyr i samme terrarie giver let alvorlige bidsår.

TEMPERATUR

Luften i terrariet skal holde 26-32 °C om dagen, med en varmere zone under solpladsen og en køligere i den anden ende. Solpladsen skal være 40-50 °C målt på overfladen af liggepladsen med et infrarødt termometer. Om natten er 22-27 °C passende. Slukkes varmelamperne om natten, kan et varmepanel eller en keramisk varmeemitter på termostat holde temperaturen oppe, uden at der er lys.

I et stort terrarie er det varmest øverst ved lampen og køligst nederst, så der skal være grene og hylder i alle højder, så dyret selv kan vælge. Brug mindst to termometre, et ved solpladsen og et i den kølige ende, og mål ikke med hånden. Brug aldrig varmesten, som varmer ujævnt og forbrænder.

For lav temperatur giver dårlig fordøjelse, nedsat appetit og svækket immunforsvar. For høj temperatur giver hedeslag, og dyret skal altid kunne komme væk fra varmen.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være 60-80 % om dagen og må gerne stige mod 100 % om natten. Sprøjt terrariet og grenene morgen og aften, så der er dråber at drikke af, eller brug et dryp- eller tågeanlæg. Bad dyret mindst to gange om ugen i lunkent vand. Badet får det ofte til at tømme sig, og det gør rengøringen lettere.

Ventilationen må ikke ofres for fugten. Står luften stille og våd, vokser skimmel, og dyret får luftvejsproblemer. Brug en blæser i store, tætte rum og et hygrometer til at holde øje med fugten.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Dyret skal altid have adgang til frisk vand i et kar, der er så stort, at det kan ligge i det. Arten drikker, bader og gør ofte afføring i vandet, så karret rengøres og fyldes med frisk vand hver dag. Vægt karret eller sænk det, så det ikke vælter, og gør det ikke så dybt, at små dyr kan drukne. Et større vandparti, som dyret kan svømme i, er en fordel for et voksent dyr, men det kræver filter og daglig rengøring.

LYS OG UVB

Iguana iguana er dagaktiv og skal have stærk UVB hele dagen for at danne D3 og optage kalk. Brug kraftige UVB-rør (T5 HO) eller metaldamplamper, der giver Ferguson-zone 3, dvs. et UV-indeks på omkring 3-4 på liggepladsen. Afstanden afhænger af lampetypen, så følg producentens anvisning og mål gerne med en UV-indeksmåler. UVB går ikke gennem glas eller plastik.

Skift rørene efter producentens anvisning, selvom de stadig lyser, for UVB-effekten falder, før lyset gør. Hold lyset tændt 12 timer i døgnet og brug en timer. UVB-lampen alene giver for lidt lys i et stort terrarie, så supplér med kraftige LED-lamper. Ophold i naturligt sollys udendørs under opsyn er godt, når temperaturen er 27-35 °C, men aldrig i en lukket glasbeholder i direkte sol.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Iguana iguana er planteæder, og kosten skal være helt uden animalsk protein: ingen insekter, katte- eller hundemad, æg eller kød. Animalsk protein belaster nyrerne og kan give nyresvigt, urinsyregigt og for hurtig vækst, og det er en af de hyppigste fejl i pasningen af arten.

Grundfoderet er mørkegrønne, bladrige planter, som skal udgøre 60-80 % af kosten: mælkebøtteblade, rucola, sennepskål, grønkål, bladbede, persille, kløver, hibiscusblade og mange andre vilde urter. Resten er andre grøntsager som squash, butternut, grønne bønner, gulerod og pastinak, og frugt må højst udgøre 10 %, fx mango, papaya, figner og bær. Blomster som mælkebøtte, hibiscus og katost er godt foder. Undgå isbergsalat og andre vandede salater uden næring, og giv kun sparsomt af spinat, banan og vindruer, der binder kalk eller er sukkerrige.

Unger fodres to gange dagligt, unge dyr dagligt og voksne dagligt eller hver anden dag. Varieret foder er det vigtigste, og små portioner, der skal findes frem, giver mere motion. Stryg maden med kalk (calciumcarbonat eller -gluconat uden D3 og fosfor) hver 2.-3. dag til unger og ugentligt til voksne, og giv en reptilvitaminblanding en gang om ugen til unger og en gang om måneden til voksne. Kalk og fosfor skal være i forholdet 2:1, og overdosering af vitamin A og D er giftig. Hold øje med vægten: dyr, der får for meget frugt og for lidt motion, bliver for tykke.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Unge dyr håndteres kort og roligt hver dag, men voksne dyr er stærke og kan gøre alvorlig skade. Halen kan slå som en pisk, kløerne river dybt, og tænderne kan skære huden op. Arten er solitær og territorial, og hanner kan være aggressive i parringstiden. Brug handsker og lange ærmer ved håndtering af større dyr, støt kroppen tæt på jorden, for dyret kan springe pludseligt, og tag aldrig fat i halen, som kan knække af og vokser ud som en anderledes udseende hale.

Trusselsadfærd er hovednik og udfoldet svælglap, en oppustet krop og hvæsen og halepisk. Lad et nyt dyr falde til i et par uger, før det håndteres, og begynd med at fodre det fra hånden. Ophold uden for terrariet er godt, men kun under opsyn, for dyret kan falde, sluge småting og komme til skade med andre dyr. Arten bærer *Salmonella* i tarmen, så vask hænder efter hver kontakt med dyret og terrariet, og lad ikke små børn røre ved det uden opsyn.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnet er først tydeligt hos modne dyr. Hannerne er større, har højere rygpigge, større svælglap, kraftigere kinder og kraftigt udviklede lårporer, mens hunnernes lårporer er små. Hos unger er kønnet svært at bestemme. Dyrene kan yngle fra andet leveår, men de fleste bliver kønsmodne ved 3-4 år og senest ved 5 år.

PARRING

Parringen sker én gang om året i en fast sæson, i naturen i tørtiden. Hannen nikker med hovedet, viser svælglappen og følger hunnen, og han holder hende fast med et bid i nakken, som kan give sår. Hanner kan være aggressive i perioden, og et par må kun holdes sammen under opsyn og med store flugtveje og skjul. Hunnen kan gemme sæd i flere år.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger æggene omkring 65 dage efter parringen. Hun lægger ét kuld om året, 10-70 æg, i løbet af et par dage, og antallet stiger med hendes størrelse. Hun graver reden i fugtig, løs jord eller sand, og terrariet skal derfor have en stor lægekasse med et jordlag på mindst 45 cm, så hunnen ikke holder æggene tilbage. Hunner kan danne æg uden han. Finder hunnen ikke et sted at lægge, kan hun få æglægningsbesvær, og det kræver straks en dyrlæge. Tegnene er appetitløshed, gravning uden æglægning og en opsvulmet bug.

INKUBATION

Æggene flyttes forsigtigt med samme side opad til en rugemaskine med fugtig vermiculit (ca. 1:1 efter vægt med vand). Temperaturen skal være 29-32 °C. Angivelserne for rugetiden svinger fra 70 til 120 dage, og de fleste kuld klækker efter 10-15 uger. Ungerne skærer sig ud med en æggetand, som falder af kort efter.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er 17-25 cm lange ved klækningen, ligner små hunner og mangler rygpigge. De lever af blommen den første uge eller to. Derefter skal de have varme, UVB, kalk og fint skåret bladgrønt to gange dagligt. Unger, der går sammen, skal være lige store og have mange solpladser og skjul, og de skal skilles, så snart der er tegn på mobning. Ungerne vokser hurtigt og kan veje 1 kg efter tre år, så planlæg større terrarier undervejs.

Sundhed og typiske fejl

De fleste sygdomme i fangenskab skyldes forkert kost, for lidt UVB og for lav temperatur:

- Metabolisk knoglesygdom ved for lidt UVB, kalk og D3. Tegnene er opsvulmede lemmer, blød eller opsvulmet underkæbe, rystelser, kramper og lammelse. Det er den hyppigste årsag til dyrlægebesøg.
- Nyresvigt og urinsyregigt ved animalsk protein og for lidt vand.
- Fedme ved for lidt motion og for meget frugt.
- Æglægningsbesvær hos hunner uden en egnet lægeplads, også hos hunner, der bor alene. Tegnene er appetitløshed, gravning og opsvulmet bug.
- Skader på hale, tæer og kæbe ved slagsmål, fald eller varmelamper uden afskærmning.
- Snudegnidning mod væggene og konstant gravning, som er tegn på stress.
- Indvendige og udvendige parasitter, især hos vildfangne dyr.
- Luftvejsinfektion ved kold og stillestående, våd luft.

- *Salmonella* uden symptomer, som kan smitte mennesker.

Besøg en dyrlæge med erfaring i krybdyr kort efter anskaffelsen og derefter hvert år. Vægttab, ændret appetit, hævede led, udflåd fra øjne eller næse og unormal afføring kræver straks en dyrlæge.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.